

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: ju.L6@regeringskansliet.se

Betänkandet SOU 2024:75 Personuppgifter och mediegrundlagarna

Åklagarmyndigheten har tagit del av utredningens betänkande.

Sedan betänkandet lämnades har Högsta domstolen den 25 februari 2025 meddelat två beslut som rör nu aktuella frågor (mål nr Å 3169-24 och Å 3457-24). Det är svårt att fullt ut bedöma vilken betydelse Högsta domstolens avgöranden har för det förslag som lämnats av utredningen. Med den utgångspunkten och mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

Det är positivt att en översyn av grundlagsskyddet för den aktuella typen av söktjänster har gjorts. De olika uppfattningarna om rättsläget på området innebär för Åklagarmyndighetens del stora praktiska problem i den dagliga verksamheten, särskilt vid utlämnande av allmänna handlingar. Det är också ett sedan länge känt problem att söktjänsternas tillgängliggörande av personuppgifter dels gör offentliganställda mer exponerade för hot och trakasserier, dels underlättar kartläggning av potentiella brottsoffer. Åklagarmyndigheten välkomnar därför utredningens förslag om lagändring.

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning att grundlagsskyddet för söktjänsterna i fråga bör begränsas. En lagändring som den föreslagna skulle stärka skyddet för den personliga integriteten, samtidigt som den viktiga balansen mellan integritetsintresse och yttrandefrihet skulle upprätthållas. Lagändringen skulle också innebära ett klargörande av förhållandet mellan svensk rätt och det EU-rättsliga dataskyddsregelverket.

Det kan förvisso konstateras att rättsläget, sedan betänkandet lämnades, i vissa delar har klargjorts genom Högsta domstolens ovan nämnda beslut. Enligt Åklagarmyndighetens uppfattning torde en grundlagsändring dock ändå vara motiverad; den komplexa frågan om förhållandet mellan den svenska tryck-

och yttrandefriheten och det EU-rättsliga dataskyddsregelverket bör inte lösas enbart genom rättstillämpningen.

I likhet med utredningen anser Åklagarmyndigheten att balansen mellan integritetsintresset och yttrandefriheten bäst torde tas tillvara genom utredningens förslag i alternativ 2. Både alternativ 2 och 3, som också skulle kunna övervägas, innehåller olika gränsdragningsfrågor liksom för- och nackdelar som utredningen har gått igenom. Åklagarmyndigheten ser förvisso fördelar med alternativ 3 men kan konstatera att bedömningarna av vad som ryms inom begreppet ”journalistiska ändamål” skiljer sig mycket åt och att det saknas en legaldefinition eller avgränsning av begreppet, vilket sannolikt skulle göra tillämpningen av en bestämmelse utformad på det sättet svår och oförutsebar. För Åklagarmyndighetens del leder oklarheten kring begreppet t.ex. till svåra sekretessöverväganden och gränsdragningar varje gång en större mängd uppgifter begärs ut. Vid en sammanvägning av de aspekter som utredningen har lyft fram och analyserat och Åklagarmyndighetens egna erfarenheter på området förordar Åklagarmyndigheten därför att en begränsning av grundlagsskyddet i första hand utformas i enlighet med alternativ 2. Mot bakgrund bl.a. av Högsta domstolens ovan nämnda beslut bör dock möjligen *behandlingen* och inte *offentliggörandet* utgöra grunden för regleringen.

Avslutningsvis vill Åklagarmyndigheten framhålla att det utifrån komplexiteten i dessa frågor och vikten av en rimlig balans mellan aktuella fri- och rättigheter är angeläget att man i det fortsatta lagstiftningsarbetet eftersträvar tydlighet och förutsebarhet samt, i möjligaste mån, försöker undvika gränsdragningsproblem. Det bör också göras en närmare analys av vilka konsekvenser utredningens förslag kan tänkas få för de rättsvårdande myndigheterna.

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Marie-Louise Ollén efter föredragning av verksjuristen Hélène Dalhammar Axlund. I den slutliga handläggningen av ärendet har också verksjuristen Roger Waldenström och verksarkivarien, tillika dataskyddsombudet, Niklas Gustafsson medverkat.

Marie-Louise Ollén

Hélène Dalhammar Axlund

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Biblioteket